

վիարասանութիւն մը, առէք մեր Սա-
կարէին մեր Ս արդանայ պատմութիւ-
նը ու ըսէք, ինչէր չիխօսիր Ս արդան,
դեռ ողջ չէ՞. կարդացէք ձեր Հայրենի
յիշատակարանները, ու ձեռունիդ
սրտերնուդ զսրնելով ըսէք՝ դեռ չէ՞ն
խօսիր Հայկ, Լճամ, Լճայ, Տիգրան,
Սահէ, Լճուարդ, Սահաններ, Լ-
շոաներ, Սմբատներ, Գուրգէններ,
Գեորգներ, Սահակներ, Գրիգոր մը,
Տրդատ մը, Լեւոններ, Լեւոն մը,
Հեթում մը, Թորոս մը, Սարգիս մը,
Լուրիջան մը, Սիւնիքար մը, Լճուարդ
մը, Սուրառ մը, Գաղար մը, Յակոբ
մը, Լուսուֆեանք. Տիգրանուհի մը,
Խոսրովիդուխտ մը, Սոփի մը, Սարիամ
մը, Լճեմնիկ մը, և այլն : Ուրեմն չէ,
չի մեռնիր այն սիրտը. այն սիրտն է որ
անմահ կը մնայ. ժամանակը միշտ իրեն
հետ կը գտնէ զայն, մարդիկ միշտ կը
տեսնեն զայն, պատմութիւնը միշտ կը
յիշէ զայն, բարոյականը միշտ օրինակ
կուտայ զայն, զգայուն մարդն ալ միշտ
կը զարմանայ միշտ կը նախանձի, միշտ
կը փափագի անոր նմանելու : Լճս սիր-
տըն է որ առաքինութեամբ ալ ուժով
ցած՝ վեր թռչելու ատեն՝ մեծագոյն
թւեք կ'առնու, և երկնքին ալ բար-
ձրագոյն սահմանները կ'ելլէ. երբ սրա-
շուի արծուոյ պէս այն բարձրութենէն
ալ դեռ կը տեսնէ երկրիս վրայ իր բոյ-
նը, իր յիշատակները՝ որոնք իր մեռնե-
լէն վերջն ալ չեն դադրիր շարունակե-
լու իրեն ազգասիրութիւնը :

Հ. Ղ. Մ

ՀԱՅԿԱՅԵԱՆ Հրամանաւ Պարսիկները Հայաս-
տանը աւերելու ատեն, եկան Փահրան գէղն ալ,
որ բնակիչները հաւատքէ հանեն. գեղին գլխա-
ւորը որ Նուրիջան անունով կորիճ և բարեպաշտ
մարդ մ'էր՝ մինակ Պարսից գնդին գէմ ելաւ բլրի
մը վրայ, և բոլոր օրը անգաղար նետաձգութեամբ
հաղածէց. չվողուց որ ներս մտնան : Երբոր յոգ-
նած գիշերը տան մէջ պառկեր էր, թշնամիները
գողի պէս եկան բռնեցին քաջը :

ՅԱՂԱԿՍ ՄԱՐԴԿԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

ՃԱՌ ՍԻՆԱՒՈՅ ՓԵԼԼԻՔՈՅԻ

ԱՌ ՊԱՏԱՆԻ ՈՄՆ

ՍԻՆԱՒՈՅ ՓԵԼԼԻՔՈՅ ՀԱՅԱԿԱՆՈՐ Ի-
տալացիին այն սակաւածիւ ընտիր մա-
տենագիրներէն մէկն է, որ իրենց գը-
րուածքներուն պարզութեամբն ու ա-
նուշութեամբը կարծես թէ աւելի մար-
դուն սրտին հետ կը խօսին քան թէ
մտքին հետ : Թէ որ Լանգսթի Իճ ըսած
գիրքը իր ազնուական ու նիրելի հո-
գւոյն հայելին սեպենք, Յաղագս Սարգ-
իսի Պարսից գրքոյին ալ իրեն ուղիղ
վարուցը գաղտնիքն ու ճշմարիտ և քը-
րիստոնէական փիլիսոփայութեւր գանձն
է կրնանք ըսել :

Լճս պատուական գանձը ինքը իր
ազգին պատանեացը նուիրեր է. մենք
ուզեցինք որ մեր ազգին ուսումնասէր
պատանիներուն ալ ասկէ բաժին հա-
նենք : Լճս աւելի անոր համար ալ ու-
րախութեամբ մը ձեռք զարկինք աս
փոքրիկ աշխատանքին, որ մէջի խրատ-
ները շատ յարմար տեսանք մեր ժամա-
նակիս ազգային պատանիներուն, որ
զանազան դպրոցներու մէջ եւրոպական
կրթութեան և լեզուաց ճաշակները
սկսած են առնուլ :

Խառնուոյ նորաբողոք որդիքը իրա-
ւամբ երախտագէտ են աս իրենց ազնիւ
ազգակցին. իրաւամբ նաեւ ուրիշ եւ-
րոպացի ազգերը, ինչուան չոյներն ալ,
աս գրքոյը թարգմանուած ունենա-
լով շնորհակալ կ'ըլլան Փեղլիքոյին իր
քաղցր ու խմաստուն խրատներուն հա-
մար : Տարակոյս չունինք որ Հայաստա-
նի զաւկներն ալ աս մեր թարգմանու-
թիւնը կարդալով՝ անոնցմէ վար պիտի
չմընան՝ տուած դաստիարակութեանը
հլուութեամբ անապու, և զինքը բոլոր
սրտանց օրհնելու :

Հ. Գ. ԱՅՎ :

ՄԱՏԵՆԱԳԻՐԸ

ԻՅՍ ճառը մէկ հոգւոյ համար գրուած է . բայց յուսալով որ օգտակար ըլլայ նաև ամէն սրտանեաց , ուղեցի հրատարակել :

Ուսումնական ոճով գրուածք մը չէ ասիկայ , և մէջը մարդկային պարտուց վրայ խրթին խնդիրներ չկան : Ենթի կ'երևնայ թէ բարեկիրթ ու բարեպաշտ ըլլալու պարտականութիւնը ցուցնելու համար ճարտար ու խորունկ ապացոյցներու կարօտութիւն չկայ : Թէ որ մէկը այնպիսի ապացոյցներն իր խղճմտանքին մէջ չգտնէ , գրքերու մէջ գտնալիք չունի : Հոս ես պարզ ցանկի մը պէս յիշեր եմ ան պարտքերն որ մարդուս կենացը մէջ դիմացը կ'ելլեն . ասով հրաւերք մը միայն ըրեր եմ որ կարդացողները ուշ դնեն այն պարտքերուն , և հաստատուն կամքով մը անոնց գործադրութեանն ետեւ ըլլան :

Արչափ որ կարելի է՝ խելք ծախելէն ու աղուոր ոճեր բանեցրնելէն հեռու կենալ ուղեցի , գիտնալով որ աս նիւթիս մէջ հարկաւորն է ամենապարզ յստակութիւն :

Մի իմ հայրենեացս պատանիները , ձեզի կը նուիրեմ ես աս հատորիկը , և փափաքս ան է որ ասիկայ խթան մը սեպուի ձեզի առաքինութեան ետեւէ իյնալու , և ձեր երջանկութեան մէկ պատճառն ալ աս ըլլայ :

ԳԼՈՒԽ Ա.

Պարգին կարկառորութիւնն ու պարտաւանդութիւնը :

ՊԱՐՏԻՔ ըսածդ այնպիսի բան է որ մարդս ոչ երբէք կրնայ մտքէն հանել , և ուղէ չուղէ անոր հարկաւորութիւնը կը ճանչնայ : Պարտքը մարդուս բնութեանն զատելը անկարելի բան է . ասոր մեր խղճմտանքն ալ կը վկայէ՝ խելքերնիս բացուած չբացուած , խելքերնիս բացուելէն ետքը աւելի , անկէյ

ետքը հետզհետէ ալ աւելի : Սեղմէ դուրս գտնուած բաներն ալ նոյնպէս կը վկայեն . վասն զի մէկ յաւիտենական սրբանէն օրէնք մը կայ՝ որով կը կառավարուի ամէն բան , և ամէն բանի մէջ ալ այնպիսի վախճան մը կայ որ ամէնն ալ կը միաբանին՝ Եստուծոյ (որ ամէն բանի սկիզբն ու վախճանն է) իմաստութիւնը ցուցնելու և կամքը կատարելու :

Սարդս ալ մէկ վախճանի մը համար ստեղծուած է . ուրեմն պէտք է այնպէս ըլլայ՝ ինչպէս որ պարտական է ըլլալու . չէ նէ ոչ ուրիշները համարում կ'ունենան վրան և ոչ ինքը , ուստի չկրնար երջանիկ ըլլալ : Սարդուս բնական է երջանկութեան փափաքիլ , և միանգամայն հասկընալ ու հասկըցնել թէ երջանկութեան չհասնիր առանց լաւ մարդ ըլլալու . այսինքն առանց այնպիսի մարդ ըլլալու՝ ինչպէս որ կը պահանջէ իր օգուտը , տիեզերաց կարգը և Եստուծոյ դիտաւորութիւնը :

Աիրքերնիս բռնկած ատենը մեզի անանկ կուգայ որ օգտակար համարինք այն բանն որ հակառակ է ուրիշի օգտին և կամ ընդհանուր բարեկարգութեան . բայց մտքերնիս չհամոզուիր , խղճմտանքնիս չէ կը կանչէ : Իսկ կիրքը դադրելէն ետեւ այն ամենայն բանն որ ուրիշի շահուն և կամ կարգի կանոնի դէմ է՝ միշտ զգուելի կ'ըլլայ մեզի :

Սեր օգտին համար այնչափ հարկաւոր է պարտուց կատարումն որ ինչուան զանազան ցաւերն ու նաև մահն ալ , որ մարդուս անմիջական փնասները կը համարուին , հեշտալի բաներ կը դառնան այն առաքինի մարդուն համար որ կը չարչարուի կամ կը մեռնի՝ ուրիշի օգուտ մը ընելու և կամ Երարչին երկրպագելի կամացը հպատակելու մտքով :

Արեմն թէ պարտք ըսելը և թէ միանգամայն երջանկութիւն ըսելը ուրիշ բան չէ , բայց եթէ այնպիսի մարդ ըլլալ՝ ինչպէս որ պարտական ենք ըլլալու : Սուրբ հաւատքն ալ աս վսեմ ճշմարտութիւնը կը բացատրէ՝ այն խօսքովն որ կ'ըսէ , թէ մարդս ըստ պարտքի իր

դառնայ ստեղծուած է : Իրեն պարտքն
ու երջանկութիւնն է Լստուծոյ պատ-
կերն ըլլալ , չուզել ուրիշ բան ըլլալ , և
ուզել բարի ըլլալ՝ որովհետեւ Լստուած

բարի է , և մարդուս վախճան որոշեր
է՝ ամէն տեսակ առաքինութեան հաս-
նիլ ու իրեն հետ միանալ :

Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն Ք

ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

Լորդ Դօր 'ի Նիւշ Դանկան Խորոյ :

ԲԱՐԵԿԻՐԹ ազգաց մէջ մարք իրենց
զաւկները գրեթէ անոնց արեւուն լոյսը
տեսած օրէն կը սկսին կրթել , զանոնք
որրանի մէջ շարժելու կամ գրկերնուն
մէջ գգուելով քնայուցած ժամանակ-
նին՝ իրենց մայրական զգայուն ու կիրթ
սրտէն ինչ որ կը բղխէ անոնց ապա-
զայ առաքինական և գովելի վիճակին
համար՝ զայն անոնց անկրճին անուշ
քնարի ձայնի մը պէս , երբեմն արցուն-
քի կաթիլներով և երբեմն զուարթ

ժպիտներով կ'երգեն , ինչուան որ այն
պզտիկ անմեղութիւնները հրեշտակի
պէս քնանան : Լստ մայրական գերա-
գոյն սիրոյ և փափաքանաց զգացմունքը
խիստ աղուոր բացատրուած տեսներով
գաղղիարէն երգի մը մէջ , հայերէն
թարգմանեցինք , իբրև օրինակ մը մեր
ազգին մարց ալ , իրենց մանկունքը այս-
պիսի երգերով քունի հրաւիրելու՝ ա-
րեւելեան եղանակ մը յարմարցընելով :

Որպէս այր ձրկնորս՝ 'ի ծագել այգուն
Օ ելա արշալուսոյ լըրտեսէ անքուն
Յերկինս դիտելով զոյս աւուր պայծառ ,
Սանկիկ , 'ի քո պերճ բաղդ խորհի քոյդ մայր :
Լորկնից դու հրեշտակ , զինչ յերկրի լիցիս .
Լսր խաղաղասէր , թէ այր 'ի կրուս ,
Վահանայ բեմին , 'ի կաքանս ասպետ ,
Վերթող քաջանուն , հռետոր , զօրապետ :
Լսլ 'ի գիրկս իմ'ննջեա այժմիկ
Կապոյտ աչօք հրեշտակ գողտրիկ :

Սա ծընեալ 'ի մարտ , աչկունքն իսկ ասէն ,
Ըրութիւնք սորին ինձ որ փառք վըսեմ .
Սարտիկ սոսկ՝ ընդ հուպ լիցի զօրապետ ,
Դիմեալ տրշաւէ դառնայ սպարապետ .
Տեսանէք ըզսա 'ի մէջ ճակատուց
Ըներկիւղ վազեալ ընդ տեղ հրազինուց .
Խուսէ թըշնամին , դիմակալ սըմին
Ոչ որ . փող հարէք , յաղթեաց որդեակն իմ :
Լսլ զօրավարդ մանկիկ սիրուն
Լորդ յիմ 'ի գիրկ լեր քաղցր 'ի քուն :

Իայց մի դու որդեակ , ինձ մօրս ահ է մեծ
Թէ 'ի գոռ զինուց մըտցես 'ի հանդէս .